

Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü Öğrencilerinin (Lisans) Tarih Bilinci Üzerine Bir Anket Değerlendirmesi

A Questionnaire Evaluation About the Conscious of History of the Undergraduate Students at the Social Studies Teaching Department

A. Kürşat GÖKKAYA

Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü, Teknikokullar/ANKARA

ÖZET

Sosyal Bilgiler son sınıf öğrencilerine tarih bilinci ve tarih bilgisi üzerine yapılan anket çalışmasında, öğrencilerimizin verdiği cevaplar gözden geçirildiğinde görülmektedir ki; üniversite öncesi eğitim kurumlarından aldıkları tarih bilgisi çok az değişiklikler göstererek günümüze kadar gelmektedir. Üniversitede almış/almakta oldukları tarih derslerinin ancak demokratikleşme sürecine olumlu katkıda bulunduğu, bilgi düzeyinde ise derinliğine değil yüzeysel katmanı kalınlaştıran çizgide kaldığı söylenebilir. Kısaca, sosyal bilgilerin mezun olma aşamasındaki öğretmen adaylarının tarihle ve tarih ilminin formasyonu ile bütünleşmiş olduklarını söylemek için henüz çok erkendir. Bu alandaki eksikleri gidermenin yolu ise nitelikli ve kaliteli eğitime hız vermekten geçmektedir.

ABSTRACT

This questionnaire is applied to the fourth year students who are at social studies teaching department in order to test their conscious and knowledge on history. After the students' answers have been carefully examined, it is seen that the history knowledge they got from the primary, secondary and high school has continued up to now with little difference. It can be stated that the courses they have taken at the university may contribute to the democracy process, however, at the knowledge level, they thicken the surface level, not the deep level. In brief, it is too early to claim that the students who participated in the questionnaire have adequate knowledge to graduate. The solution to overcome this problem is to give acceleration to the education to make it more qualitative.

2001-2002 döneminde ilk mezunlarını verecek olan Gazi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Programı, ilköğretime yönelik Sosyal Bilgiler öğretmeni yetiştirmeyi amaçlayan bir bölümümüzdür.

Araştırmamıza konu olan “pilot anket” 1996 da lise çağlarını süren “ergen” kesime uygulanmışken; bizler bir adım daha ileri giderek beş yıl sonra, hem mezun, hem de öğretmenliğe aday durumundaki “olgun” kesime uyguladık.

Anketin değerlendirmesine geçmeden önce, anket hakkında genel bilgi vermek yararlı olur kanısındayım.” Gençlerin Tarih Bilinci Üzerine Karşılaştırmalı Avrupa Projesi” Batılıların “teenagers” bizim ise “ergen” dediğimiz 14-15 yaş grubundaki lise öğrencileri üzerinde uygulanmıştır. Gençlerin tarih öğretimi ve tarih bilinci konusunda bugüne kadar yapılmış en geniş kapsamlı çalışma olduğu iddiası taşıyan ve Türkiye, İsrail, Filistin de dahil olmak üzere 27 Avrupa ülkesinde 32 bin öğrencinin soru kağıtlarını doldurarak katıldıkları, 1992 yılında başlayıp 1996’da tamamlanan proje¹ nedense ülkemizde fazla yankı bulamamıştır.

“Avrupa Gençlik ve Tarih Araştırması”nın Türkiye ayağında, uygulanan soru kağıdına 12 soru eklemek ve 1 soru çıkarmak suretiyle anket soru sayısı 59’a çıkarılmıştır.² Burada amaçlanan, öğrencilerin Türkiye’de tarih eğitimine ilişkin ilgilerini ölçmeye çalışmak, tarih ders kitaplarının içeriğinde ideolojik unsurların gençleri hangi ölçüde etkilediğini saptamak, derslerin işleniş biçimi ile ele alınışındaki ortak noktaların bir “tarih bilinci” mi yoksa “tarihî hikaye”mi sonuçlarının sergilenmesine yönelik olmuştur. Ayrıca, Osmanlı, İslam ve Cumhuriyet tarihçileri arasındaki ilginç korelasyonu da anketin değerlendirmesinde bulmak mümkündür.

Yukarıda da belirtildiğimiz gibi, bu yıl son sınıfta okuyan 60 Normal öğretim, 60 İ”kinci öğretim öğrencilerine uygulanan 46 soruluk anket, gerek öğretim elemanlarına,

¹ Magne Angvick,-Youth and History, An Intercultural Comparison of Historical Consciousness,- Magne Angvick, Bodo Von Borries(ed):Youth and History, c.A, Description, Körber-Striftung, Hamburg,1997.

² Anketin; Avrupa ve Türkiye’de hazırlanış öyküsü, ülkelerin çalışmaları, amaçları-yöntemi vb. konularda geniş bilgi için bakınız:Tarih Bilinci ve Gençlik, İlhan Tekeli, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul,1998.

gerek üniversitemize ve genel anlamda topluma ışık tutacak, ders alınacak ya da yeniden yapılanmamızı önerecek bulgular içermektedir.

Toplam 120 öğrencinin katıldığı anketin uygulanmasında gösterdikleri çaba ve katkılarından dolayı Sosyal Bilgiler Anabilim Dalının tüm araştırma görevlilerine teşekkürü borç bilirim.

Ankette yer alan(Soru:1) ve (Soru:2) incelendiğinde* öğrencilerde tarih bilincini ölçmeye yönelik olduğu görülecektir. Soruların değerlendirilmesi ise Likert beşli ölçeğine dayanılarak yapılmıştır. Bu beşli ölçekte öğrencilerden bir görüşe katılma derecelerini Çok Az”, “Az”, “Biraz”, “Çok” ve “Pek Çok” kutularından birisini işaretleyerek belirtmeleri istenmiştir. Bu sorulara verilen yanıtların ortalaması hesaplanırken de bu seçenek kutularına 1’den 5’e kadar uzanan puanlar verilmiş ve bu puanların ortalaması alınmıştır. Ortalama 1 değerine ne kadar yakınsa kişi o konuda kararsızdır. 5 değerine yaklaştığı ölçüde o görüşü desteklemektedir.

Birinci sorunun D şıkkında (S.1-D) öğrenciye tarihin”şimdiki yaşamıyla hiç ilgisi olmayan olmuş ve geçmişte kalmış bir şey” olduğu görüşüne ne derecede katıldığı sorulmuştur. Buna tamamen katılan bir öğrenci aslında tarih bilincinin yokluğunu da kabul etmiş olacaktır. Sosyal Bilgiler 4. sınıf öğrencileri bu soruya yaklaşık 3,8 oranında “E” şıkkını işaretleyerek tarih bilinçlerinin olduğunu, tarihin öğretici(ders alınan) bir alan olarak görmeleriyle ortaya koymuşlardır. (S.1-A) ve (S.1-B) şıklarını ise sadece 1,10 gibi yüksek bir oranla şiddetle reddetmişlerdir. Öğrencilerde Tarih Bilincinin varlığına bizi götüren diğer soruda ise (S.2) geçmiş-bugün ve gelecek arasında bağ kuran tarih öğrenmenin gerekliliğine, tamamen katılmaları olmuştur. Bu soruyu pekiştiren (S.12) ve (S.13)’te geçmiş için 4,17 gelecek için 4,01 ortalamalarla, gençlerimizin tarihsel süreçlerde ve etkilerinde bir sürekliliği öngördükleri açıkça görülürken bizi en fazla şaşırtan bulgu ise, bu süreklilik içerisinde (S.10) ve (S.11)’de gelecek 40 yıl konusunda oldukça kaygı taşıyor olmalarıdır. (S.10-C) ve (S.11-C-G) şıklarının 3,25 oranında olması, (S.10) ve (S.11)’in A şıklarının sadece 1,90 ortalama ile dile getirilmesi bu görüşümüzü destekler niteliktedir.

*Bakınız Ek:1, Anket Soruları.

Sosyal Bilgiler son sınıf öğrencilerinin gelecek hakkında bu derece kötümser ve endişeli oluşlarının üzerinde önemle durulmalıdır.

Tarihin sunulma biçiminde (S.3) ve (S.4) katılımcılar büyük oranda görsel (visual) zenginlik beklentisi içindedir. Onlar için ders kitapları yanlı olması ve sıkça değişmesi bakımından hem güvenilirliği az hem de öğreticiliği zayıf ve sıkıcıdır. Bu konuda belge ve kaynakların ders materyal ve araçlarıyla sunulması, tarihsel filmler gösterilmesi (belgeseller) tarihin daha keyifli ve anlaşılır olmasını sağlayacaktır.

Anketi değerlendirmemiz sırasında ikinci kez şaşırdığımız, ancak (varsa) suçu kendimizde de aramız gerektiğine inandığımız başka bir bulgu da (S.6) ve (S.7) ‘ye verilen yanıtlardır. Burada salt bilgi ölçmeye yönelik olarak sorulan sıralamaya (kronolojik bilgi sınama) büyük oranda [% 73 oranında normal öğretim, % 79 oranında ikinci öğretim] yanlı cevaplar verilmiştir.

Soruların niteliğine baktığımızda (S.6)’da sosyo-ekonomik açıdan insanoğlunun tarihsel seyri ele alınmakta, (S.7)’de ise dünya tarihine yön veren gelişmeleri içermektedir. Tarih öğretimimizin çok mu içe dönük olduğu, yoksa dış etkenleri fazla mı yüzeysel ele aldığı problematiği ile karşılaşmaktayız. Bizde suç varsa “bizlerde öğretici olarak suçluyuz” savına gelince, burada vurgulanması gereken, bilgi yüklemesi yapılırken; neden-sonuç ilişkileri bir tarih öğretim metodu olarak kullanılmadığı, olayların dışsal nedenlerine bir tarihsel süreç değil de bir olgu olarak bakıldığı sürece, doğru ve gerçek tarih bilgilerini alıcıya yani öğrencilerimize ulaştırmakta zorluk çekeceğimiz açıktır.

Yukarıdaki kısa değerlendirmeden şunu da çıkarmak mümkün; tarih bilinci var ama tarih bilgisi yok. Bilincin oluşmasında başlıca rolü oynayan bilgi taşlarının eksikliği ve veya yetersizliği bizi, acaba öğrencilerimiz nasıl bir tarih bilincine sahipler? sorusunu sormamıza itiyor. Bunu da dilerseniz (S.8) ve (S.18) arasında ilişki kurarak cevaplandırabilirim.

8. soruda “Ortaçağ”ın neyi çağrıştırdığı sorusuna kâhır ekseriyet ”karanlık ve batıl inançlarla dolu bir çağ” yanıtını vererek, klişeleşmiş ve sorgulanmadan kabullenilmiş bir tavırla bu tarihsel süreci âdetâ yaşanmamış saymaktadırlar.

Tarihin en uzun dönemlerinden olan bu çağın; bir imparatorluğun (Roma) çöküş sürecinde Batı'nın antikiteden kopma, Doğu'nun Roma mirasının üzerine oturarak aynı genişliği (siyasal) koruma eğilimi gösterdiği gerçeği gözden kaçmaktadır. Bu mirasın sahiplerinin ne denli büyük devletler kurdukları, bilime ne kadar önemli katkılarda buldukları, Türk/İslâm tarihi hatırlandığında retoriğin en koyusuna gidilerek vurgulanmasına rağmen, tüm bu olayların ve hatta Batı'yı Batı yapan kavramların (özgürlük, eşitlik, liberalizm, ulus devlet v.b.) Ortaçağ ürünü oldukları hemen unutulmamakta ve bu çağ karanlık bir dönem olarak acımasızca yargılanmaktadır. Burada yine biz öğrencilere düşen görev, öğrencilerimize (bilmediklerimizi yok sayarak ya da tanıdıklarımızı daha çok seven bir yaklaşımla değil) ortaçağın çok bildik ve beylik - rönesans/ reform – dan ibaret olmadığını, daha derin bilgiler taşıdığını bulup çıkarmaktır. Yoksa tarihe bu tür basmakalıp yaklaşımlar sürüp gidecektir. Soru 18'i de benzer şekilde yorumlarsak - ki ankete katılanların büyük çoğunluğu "A" şıkkı üzerinde birleşmişlerdir – Türklerin Orta Asya'dan göçlerinin temel sebebi olarak olumsuz iklim koşulları gösterilmektedir. Burada "A" ve "D" "şiklarına katılım 3,98" dir. İlk ve Orta öğretim yıllarında alınan bu bilgi hiçbir değişikliğe uğramadan üniversite son sınıfa kadar taşınmış izlenimi uyandırmaktadır. Oysa son dönem tarih çalışmaları, 1930'lara ait olan bu tarih tezinin etkisini yitirdiğini ve göçler konusunda belirleyici olmaktan çıktığını ortaya koymuştur. Öğrencilerimizin tıpkı Ortaçağ konusunda olduğu gibi, sorgulamadan ve kabullenmiş bilgileri tarih bilgileri içinde dominant değer olarak taşımaları öğretmenlik yaşamlarında "aktarıcı" olma özelliklerini – ne yazık ki – sürdüreceklerini göstermektedir.

Sosyal Bilgiler Bölümü son sınıf öğrencilerine uyguladığımız bu anketten çıkan sevindirici ve geleceğe ümitle bakmamızı sağlayacak sonuçlar da vardır.

Örneğin (S.19)'da çağdaş demokrasinin oluşum sürecinde yer alan dokuz evreden, büyük çoğunluk "E" şıkkında birleşmiştir. Cumhuriyetin kuruluşu (S.20)'de yine karşımıza en fazla işaretlenen toplumsal değişimdeki devrim hareketi olarak çıkmaktadır. Gerek Cumhuriyet olgusu gerekse (S.14)'de bağlantı kurulan demokrasi olgusu (burada S.14 "A" şıkkı en çok işaretlenen ve %95 oranında "Tamamen Katılıyorum" cevabı alınan şıktır.) öğrencilerimizin toplumsal bilinç ve değerler konusunda yetişmiş ve duyarlı olduklarını göstermektedir.

Yine bu bağlamda cevaplar arasında sıkı bir doğru ilişkinin olduğu ya da çelişkinin olmadığı bir çıkarsama da (S.15), (S.16),ve (S.17.)'nin sonuçlarından gelmektedir. Soru 15'in "A" ve "B" şıkları Çok Az olmak kaydıyla, bilhassa "F" (%71), "E" (%76), "D" (%84) ve "C" (%81) şıklarının yüksek oranlarda çıkması, (S.16)'da "Çağdaş dünyayı kavramamıza yardımcı olacak bütün geçmiş olaylar" seçeneğinin yüksek oranda işaretlenmesi ilgilerinin rafine olmaya eğilim gösterdiği kanaatini uyandırmaktadır. (S.17)'de ise ilgi duyulan tarih alanı olarak Cumhuriyet Tarihinin (Osmanlı Tarihini az farkla geçmektedir) %80'e yaklaşan katılıma sahip olması gelecek açısından öğrencilerimiz adına sevindirici bir gelişmedir.

Sonuç olarak, bölümümüz öğrencilerine uyguladığımız bu "Pilot Anket" onları yetiştirirken bize büyük sorumluluk düştüğünü göstermekte, yarının eğitimcileri olacak bu gençlerimizin iyi eğitilmek hakkına, bizlerin iyi donatılmak görevine sahip olduğumuz gerçeğini hatırlatmaktadır. Onlara tarihi "aktarmak" değil, keyif alacakları biçimde araştırmacı, tartışmacı ve eleştirel gözle bakabilmeyi öğreten; tüm bunları yapabilme uğraşı içinde iken, tarihin tek sosyalleşme aracı olmadığını, alanımıza giren diğer bütün disiplinlerden de olabildiğince yararlanmamız gerçeğini hiç aklımızdan çıkarmamamız gerekir.

EK:1

ANKET SORULARI

	Hiç	Katılmıyor	Kararsız	Katılıyor	Tamamen
1. Tarih size neyi ifade ediyor?					
a. Okulda bir ders, başka bir şey değil					
b. Beni etkileyen ve hayal gücümü harekete geçiren bir macera ve heyecan kaynağı					
c. Benim için başkalarının başarılarından ve başarısızlıklarından ders çıkarma şansı					
d. Şimdiki yaşamımla hiç ilgili olmayan olmuş ve geçmişte kalmış bir şey					
e. Neyin iyi yada kötü, neyin doğru yada yanlış olduğunu gösteren, öğretici birçok örnek					
f. Bugünkü yaşamın geçmişini aydınlatan ve bugünün sorunlarını açıklayan bilgiler bütünü					
g. Bir zulüm ve felaket zinciri					
h. Yaşamıma tarihsel değişimlerin bir parçası olarak egemen olma aracı					
2. Size göre tarih öğretmenin aşağıdaki amaçları ne kadar önemlidir?	Çok Az	Az	Biraz	Çok	Pek Çok
a. Geçmişle ilgili bilgi edinmek					
b. Bugünü anlamak					
c. Gelecek için hazırlanma					
3. Tarihin hangi biçimde sunulduğundan KEYİF alırsınız?	Çok Az	Az	Biraz	Çok	Pek Çok
a. Ders kitapları					
b. Tarihsel belge ve kaynaklar					
c. Tarihsel romanlar					
d. Tarihsel filmler					
e. TV belgeselleri					
f. Öğretmenlerin anlatması					
g. Diğer yetişkinlerin anlatması (Anne-baba, büyükanne-büyükbaba, v.b.)					
e. Müzeler ve tarihi yerler					

	Çok Az	Az	Biraz	Çok	Pek Çok
4. Tarihin hangi biçimde sunuluşuna GÜVENİRSİNİZ?					
a. Ders kitapları					
b. Tarihsel belge ve kaynaklar					
c. Tarihsel romanlar					
d. Tarihsel filmler					
e. TV belgeselleri					
f. Öğretmenlerin anlatması					
g. Diğer yetişkinlerin anlatması (Anne-baba, büyükanne-büyükbaba, vb.)					
e. Müzeler ve tarihi yerler					

	Çok Az	Az	Biraz	Çok	Pek Çok
5. Tarih derslerinizde en çok nelerin üzerinde yoğunlaşırsınız?					
a. Tarihteki temel olgular hakkında bilgi edinmeye çalışırız.					
b. Tarihsel olayları insan ve vatandaşlık hakları ölçülerine göre ahlaki açıdan değerlendiririz.					
c. Tüm bakış açılarını dikkate alarak geçmişin nasıl olduğunu kafamızda canlandırmaya çalışırız.					
d. Yaşadıkları döneme özgü özel durumları ve düşünceleri canlandırarak geçmişteki insanların davranışlarını anlamayı deneriz.					
e. Tarihi, dünyanın bugünkü durumunu açıklamak ve değişim eğilimlerini kavramak için kullanırız.					
f. Tarihten büyülenir ve onunla uğraşmaktan keyif alırız.					
g. Toplumumuzun ve ulusumuzun geleneklerine, özelliklerine, değerlerini ve görevlerini tanımayı öğreniriz.					
h. Tarihsel kalıntıların ve eski yapıların korunmasına değer vermeyi öğreniriz.					

6. ve 7. Soruları Tarihte Oluş Sıralarına Göre En Eskiden (1) En Yeniye (5) Doğru Numaralandırınız.

6.
☐ a. Fabrikada ücretli çalışma
☐ b. Şehirler arasında ticaret
☐ c. Toprağın işlenmesi
☐ d. Avcılık ve toplayıcılık
☐ e. Otomatikleşmiş seri üretim

7.
☐ a. Rus Devrimi
☐ b. İkinci Dünya Savaşı
☐ c. Kara Afrika'da sömürgelerin ortadan kalkması
☐ d. Birleşmiş Milletler'in kuruluşu
☐ e. Büyük ekonomik kriz (Amerika'da Wall Street borsa krizi)

8. "Ortaçağ" denildiğinde aşağıdakilerden her birini nasıl değerlendiriyorsunuz?	Hiç	Katılmıyo	Kararsız	Katılıyor	Tamamen Katılıyor
a. Karanlık ve batıl inançlarla dolu bir çağ					
b. Ülkem için parlak bir dönem					
c. Görkemli katedrallerin yapıldığı dönem					
d. Aristokrasi, kilise ve kralın köylülere egemen olduğu dönem					
e. Birçok Avrupa ülkesinde kiliseyle kral arasında çatışmaların olduğu dönem					

	Hiç	Katılmıyor	Kararsız	Katılıyor	Tamamen
9. “Sömürgeler Dönemi” denildiğinde aşağıdakilerden her birini nasıl değerlendiriyorsunuz?					
a. Büyük kâşifler dönemi (Colombus, Vasco da Gama v.b.)					
b. Avrupa dışındaki Hıristiyan misyonu					
c. Bazı Avrupa ülkelerinin dünya çapındaki imparatorlukları					
d. Denizaşırı yabancı insanların ve ülkelerin imparatorlukları tarafından sömürüldüğü dönemin başlangıcı					
e. Avrupa'nın diğer kıtalarda ilerleme çabası					

	Hiç Değil	Değil	Olası	Öyle	Kesinlikle
10. Türkiye’de yaşamın 40 yıl sonra nasıl olacağını umuyorsunuz?					
a. Barış dolu					
b. Aşırı kalabalık					
c. Yabancı bir ülke tarafından sömürülmüş					
d. Kalkınmış ve zengin					
e. Demokratik					
f. Kirlenmiş					
g. Zengin ve fakir arasındaki çatışmalarla yıpranmış					

	Hiç Değil	Değil	Olası	Öyle	Kesinlikle
11. Avrupa’da yaşamın 40 yıl sonra nasıl olacağını umuyorsunuz?					
a. Barış dolu					
b. Aşırı kalabalık					
c. Bazı devletler diğer bazıları tarafından sömürülmekte					
d. Kalkınmış ve zengin					
e. Demokratik					
f. Kirlenmiş					
g. Zengin ve fakir arasındaki çatışmalarla yıpranmış					
h. Etnik çatışmalarla yıpranmış					

12. Sizce Aşağıdaki Etkenler Tarihte Bugüne dek insanların yaşamını değiştirmekte ne kadar etkili olmuştur?	Çok Az	Az	Biraz	Çok	Pek Çok
a. Teknik buluşlar ve makineler					
b. Toplumsal hareketler ve toplumsal çatışmalar					
c. Önde gelen siyasal kişiler (Krallar, Padişahlar, Devlet Başkanları v.b.)					
d. Siyasal reformlar					
e. Din kurucuları ve dini liderler					
f. Bilimin ve bilginin gelişimi					
g. Savaşlar ve silahlı çatışmalar					
h. Ekonomik çıkarlar ve rekabet					
i. Filozoflar, düşünürler ve bilginler					
j. Siyasal devrimler					
k. Nüfus patlaması					
l. Doğal afetler					
m. Kitlesele göçler					

13. Aşağıdaki Etkenler önümüzdeki 40 yılda insanların yaşamını değiştirmekte ne kadar etkili olacaktır?	Çok Az	Az	Biraz	Çok	Pek Çok
a. Teknik buluşlar ve makineler					
b. Toplumsal hareketler ve toplumsal çatışmalar					
c. Önde gelen siyasal kişiler (Krallar, Padişahlar, Devlet Başkanları v.b.)					
d. Siyasal reformlar					
e. Din kurucuları ve dini liderler					
f. Bilimin ve bilginin gelişimi					
g. Savaşlar ve silahlı çatışmalar					
h. Ekonomik çıkarlar ve rekabet					
i. Filozoflar, düşünürler ve bilginler					
j. Siyasal devrimler					
k. Nüfus patlaması					
l. Doğal afetler					
m. Kitlesele göçler					

	Hiç	Katılmıyor	Kararsız	Katılıyor	Tamamen
14. Demokrasiyle ilgili görüşleriniz nelerdir?					
a. Halkın, halk için halk tarafından yönetilmesidir					
b. Antik Yunan'dan kalan en değerli mirastır.					
c. Çağlar boyunca uzun bir deneme ve yanılma sürecinin sonucudur.					
d. Bazı parti liderlerinin seçimlerde onaylanmasının ötesinde bir şey değildir.					
e. Hukukun ve adaletin hakimiyeti ve azınlıkların korunmasıdır.					
f. Gelişmiş devleti içermelidir.					
g. Kriz dönemlerine uygun olmayan, güçsüz bir yönetim sistemidir.					
h. Tarihte daima zenginin ve güçlünün kazanmış olduğu gerçeğini gizleyen bir bahanedir.					
i. Kadınlar ve erkekler her durumda eşit haklara sahip olana dek gerçekleşmiş sayılmaz.					

	Çok Az	Az	Biraz	Çok	Pek Çok
15. Sizce Türk Tarihini öğrenmenin gerekliliğini aşağıdakiler ne kadar temsil etmektedir?					
a. Türk tarihindeki kahramanlıkları ve zaferleri öğrenmek için					
b. Üniversite giriş sınavında gerektiği için					
c. Kendi kimliğimi oluşturabilmek için					
d. Geleneklerimizi, geçmişimizi, dinimizi öğrenmek için					
e. İnsanın ve toplumun gelişimini ve değişimini anlamak için					
f. Dünü ve bugünü anlayıp, yarına bilinçli olarak yönelebilmek için					
g. Dünya ölçeğinde Türkiye'nin yerini belirleyebilmek için					

	Çok Az	Az	Biraz	Çok	Pek Çok
16. Tarih derslerinde öğrenilenler arasında aşağıdaki konular sizin ilginizi ne kadar çekmektedir?					
a. Müslümanlığın, Osmanlı İmparatorluğu'nun ve Türklüğün gelişim aşamaları					
b. Dünya tarihi içinde farklı kültürlerden insanların ve toplumların davranışı					
c. Toplumlar ve devletler arası çatışmalar, savaşlar ve antlaşmalar					
d. Türklerin gelenekleri, değerleri, nitelikleri					
e. Çağdaş dünyayı kavramamıza yardımcı olacak bütün geçmiş olaylar					

	Çok Az	Az	Biraz	Çok	Pek Çok
17. Aşağıdaki tarih alanlarına ne kadar ilgi duyuyorsunuz?					
a. İslam tarihi					
b. Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçuklular tarihi					
c. Anadolu Beylikleri(Karamanlılar, Germiyanogulları v.b.) tarihi					
d. Osmanlı tarihi					
e. Türkiye Cumhuriyeti tarihi					
f. Avrupa tarihi					
g. Eskiçağ tarihi					

	Çok Az	Az	Biraz	Çok	Pek Çok
18. Size göre Türklerin Orta Asya'dan dışarıya güçlerinin aşağıda belirtilen nedenleri ne kadar önemlidir?					
a. Genel iklim koşulları					
b. Ekonomik koşullar					
c. Siyasal zorlamalar					
d. Kuraklık					
e. İç çatışmalar, iç düşmanlıklar					
f. Dış düşmanlar, tehlikeler					

19. Size göre Türkiye’de çağdaş demokrasinin oluşum sürecinde aşağıdaki evreler ne kadar önemlidir?	Çok Az	Az	Biraz	Çok	Pek Çok
a. Tanzimat Fermanı(1839)					
b. Kanun-i Esasi ya da ilk anayasa(1876)					
c. Jön Türk Devrimi ve İkinci Meşrutiyet(1908)					
d. Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin açılışı					
e. Cumhuriyet’in kuruluşu					
f. Kadınlara oy hakkı ve kadınların TBMM’ye girişi(1935)					
g. Tek dereceli ve çok partili seçimler(1946)					
h. Demokrat Parti’nin iktidara gelişi(1950)					
i. 27 Mayıs(1960) ve 1961 Anayasası					

20. Size göre aşağıda belirtilen Atatürk devrimlerinin toplumumuza etkisi ne kadar olmuştur?	Çok Az	Az	Biraz	Çok	Pek Çok
a. Harf devrimi					
b. Eğitim ve kültür devrimi					
c. Kıyafet devrimi					
d. Hukuk alanında yenilikler					
e. Ulusal ekonominin kurulması					
f. Kadın hakları					
g. Cumhuriyet’in kurulması					
h. Halifeliğin kaldırılması					